

RİTİM İLE KİTLE MANİPÜLASYONU

Volkan Fatih YILMAZ¹ ORCID: 0000-0002-9747-8531

Öz

Ritim, insanlığın yaradılışından günümüze, haberleşmede, dini törenlerde, eğlencelerde, savaşlarda kullanılarak, kahramanlık duygularını ve intikam hissini artırdığı bilinmektedir. İlk insanların cisimlere vurarak ritimler ile iletişim kurdukları şüphesizdir. Araştırmada, ritimlerin manipülasyon amaçlı kullanımı üzerine, kullanım tekniklerinin özellikleri, tarihi kaynaklar ile birlikte ayrıntılı incelenerek, Türk ordularının günümüze mirası olarak, savaş stratejileri ve savaş aleti (silah) niteliğine sahip ritimlerin, egemenlik ve gücün simgesi olarak kabul edilmesi ile ilgili önemli bulguları ayrıntılı incelenmiştir. Dünyanın yazılı tarihi kadar kadim olan ritim bilgileri ile savaşan, canlarını feda eden, taktik geliştiren ve başarı elde eden milletlerin, ritimleri kitle manipülasyonu amaçlı kullanımının incelendiği bu çalışma; Günümüzde ritimlerin nasıl kitle manipülasyonu amacıyla kullanıldığını ayrıntılı uygulama yöntemleri ile belirterek, nitel bir araştırma yöntemi ile betimsel durum analizi deseni kullanılarak, literatür taraması sonucundaki verilerin belgesel kaynak tarama ve çözümleme tekniği ile araştırma içeriğinde yer alması mümkün olmuştur.

Araştırmada; Ritimlerin, kitle manipülasyonu amaçlı kullanım alanları ve etkilerinin; Propaganda, zihin kontrolü, algı etkileşimi, çevresel sosyal yönlendirme olarak değerlendirilebilen, genel başlığı ile “Kitle Manipülasyonu” amaçlı kullanımı hakkında içerdiği bilgiler ile ritimlerin insanlar üzerinde pozitif ve negatif yarattığı etkilerinin incelenmesini amaçlanarak, özgün bir araştırma olarak hazırlanmıştır.

Anahtar kelimeler: *Ritim, Müzik terapi, Manipülasyon.*

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/otuzyedisanat>

Copyright © Published by Kastamonu University, Since 2022 - Kastamonu

¹ Yüksek Lisans, Kastamonu Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Müzikoloji, ritmoterapi@gmail.com

---

MASS MANIPULATION WITH RHYTHM

Volkan Fatih YILMAZ¹ ORCID: 0000-0002-9747-8531

Abstract

It is known that rhythm has been used in communication, religious ceremonies, entertainments and wars since the creation of humanity, increasing the feelings of heroism and revenge. There is no doubt that early humans communicated with rhythms by hitting objects. In the research, the use of rhythms for manipulation purposes, the characteristics of the usage techniques, together with the historical sources, were examined in detail; the important findings about the war strategies and the acceptance of the rhythms with the characteristics of war tools (weapons) as the symbols of sovereignty and power, as the legacy of the Turkish armies to the present, were examined in detail. This study examines the use of rhythms for mass manipulation by the nations who fought, sacrificed their lives, developed tactics and achieved success with the rhythm information as ancient as the written history of the world; it has been possible to include the data as a result of the literature review in the research content by using a qualitative research method and a descriptive situation analysis pattern, by specifying how rhythms are used for mass manipulation today, with detailed application methods.

In the research, it is aimed to examine the positive and negative effects of rhythms on people with the information it contains about the use of rhythms for mass manipulation and its effects which can be evaluated as propaganda, mind control, perception interaction, environmental and social orientation, with the general title "Mass Manipulation" and it is prepared as an authentic study.

Keywords: *Rhythm, Music therapy, Manipulation.*

---

¹ Master Degree, Kastamonu University, Faculty of Art and Design, Musicology, ritmoterapi@gmail.com

Giriş

Manipülasyon; Türk Dil Kurumu'na göre (TDK, 2022) yönlendirme, yönlendirim olarak tanımlanmaktadır. Canlılarda güdülenme olarak bilinen, yönlendirme eyleminin oluşabilmesi için belirli sosyal ve bilişsel zeminin oluşturulmasında kullanılan tüm eylemler 'Manipülasyon' olarak ayrıca tanımlanabilmektedir. İnsanların dışsal etkenler ile istenilen bir eyleme yönlendirilmesinde kullanılan en etkin araçlardan olan ritim; Cana şifa, ruha gıda olmakla birlikte, ruhu bir ölüm makinesine getirebilecek güce sahiptir.

Teknolojinin gelişmesi ile insan bedeninin hormonal değişimlerine sebep olan ritimlerin ölçülebilmesi ve bilinçaltına etkilerinin ispat edilmesinin mümkün olması ile birlikte, zihin kontrolü amaçlı yapılan kimyasal askeri deneylerin bir parçası olarak ritim ve ritimleri oluşturan frekanslar en önemli deney parametrelerindedir. Tarihi kayıtlarda, Farabi'nin (Farabi, 930) kaleme aldığı El Musiki-i Kebir ve İbn-i Sina'nın (Sina, 1025) El-Kanun Fi't-Tıb eserlerinde bu konuda kadim bilgiler bulunmaktadır.

Araştırmada ritimlerin kitle manipülasyonu amacıyla kullanımı ile ilgili tarihi kaynaklardan örnekler ayrıntılı olarak incelenerek, günümüzde yapılan uygulamaları ele alınmaktadır. Ritimlerin canlılar üzerinde manipülasyon etkisinin oluşması için gerekli olan imkanlarda araştırmada, ayrıntılı olarak incelenmektedir. Tarih boyunca medeniyetlerin başarılarının altındaki bir sır olarak, ritimlerin manipülasyon etkilerinin incelenmesi, ritim kavramının ne denli önemli bir olgu olduğunun tekrar hatırlatılması bakımından önemlidir.

Kuramsal Çerçeve

Anadolu da yaşayan tüm kavim ve medeniyetlerin, ritimleri etkin kullanımı hakkında, tarihi kayıtlarla bilinen başarıları mevcuttur. Ritimlerin iletişim amaçlı kullanılmasından dolayı askeri eğitimde ritim eğitiminin verilmesi önceliklidir, bu konu Divan-u Lügat-it Türk eserinde detaylıca anlatılmaktadır.

Türklerin ritimleri sistematik ve askeri bir disiplin içinde etkin kullanmaları ve bu katkı ile başarı elde etmeleri, Abbasiler, Harezmsahlar, Büyük Selçuklu İmparatorluğu,

Anadolu Selçuklu İmparatorluğu, İlhanlılar, Memlük'ler, Anadolu Beylikleri ve Osmanlı İmparatorluğunda görülmektedir (Güner, 2007, s.102).

Türklerin eski inancı olan şamanlıktan alınan kadim ritim bilgilerine İslamiyet sonrası tasavvufi yaklaşımların geliştirilmesi ile Mevlevihane olarak kendini gösteren kurumların keşfettikleri ritimlerin gücünü Anadolu'da kabul gören hale getirmeleri önemli bir süreçtir. Enderun saray eğitim kurumlarında sonraki dönemlerde Mehter olarak bilinen çok sesli ritim topluluklarının oluşumu yine öncelikli tasavvufi bir yaklaşımla ritimlerin eşsiz gücünün kontrollü kullanılması esasına dayanmaktadır. Bu özelliği en güzel anlatan ifadelerden olan Şems-i Tebrizi'nin (Tebrizi, 2011, s.145); “Musikinin ritminde öyle bir sır saklıdır ki, eğer onu ifşa etseydim Dünya alt üst olurdu” sözleri oldukça manidardır.

Firdevsi'nin (Firdevsi, 1018) kaleme aldığı Şehname' de İran şahlarına atfedilen enstrüman mucitliği ve İskender'e atfedilen mucitlik, yenik bir halkın kendini bulma, öz güvenini kazanma destanı olarak bilindiğinden dolayı gerçekleri yansıtmamaktadır. Bu durum; Türklerin yanında uzun yıllar eğitim alan İran elitlerinin, Türklerin İslam coğrafyasını genişletmesi ile birlikte kavuştukları refah döneminde, İran kültürünün tekrardan oluşturulması heyecanı ile Türklerin teknolojik ve astronomik bilgilerinin sahiplenilmesinin tarihteki ilk örneklerindedir. İran kültür çerçevesi içinde değerlendirilen eserlerin büyük çoğunluğu aslında büyük bozkırın kültür bakiyeleridir. Bunların üzerinden İran boyasını sıyırmak oldukça kolaydır.

Askeri amaçlı ritimlerin kullanımında, fil ve develer üzerinde taşınan büyük ölçülerde davullar, at ve katırlar üzerinde taşınan olağan üstü büyüklüklerde ziller ve çingiraklar ile donatılan ritim sopaları, zilli maşa olarak adlandırılan elde taşınan eşlik enstrümanları ve “levha” olarak bilinen büyük ölçülerde metal plakaların savaşlarda kullanılması, ritimlerin Türklerde ne denli askeri bir olgu ya da silah olarak kullanılmasının göstergelerindedir.

Türklerin kitle manipülasyonu yapılabilen niteliğe ve ses frekans aralığına sahip davulları denildiğinde, silindir kasnak üzerine deri gerilmiş olan davullar, dahası şaman davulları hatta Ortadoğu dümbelekleriyle katiyen anlaşılmalıdır. Günümüzdeki “hang drum” gibi metal malzemeden ve çok ekolu, güçlü sesler çıkaran davullar olarak düşünülmelidir.

Demiri işleme konusunda kadim bilgilere sahip olan Türkler, bakır ve saç (ince, yassı metal) alaşımlı materyallerden ritim enstrümanları kullanmaktadırlar.

Türk ritimlerinin manipülasyon etkileri sadece müzik ile ilgili eserler, metinler v.b. incelenerek anlaşılabilir, mutlaka; Ordu yapısı, idari kısımları, taktik ve stratejileri, düşünce yapısı, askerlerin fiziki yapısı, kültürel değerleri, mizacının sertliği, aile yapısı, kişisel ve sosyal öncelikleri, müzik zevki, işitme kabiliyeti, oyun ve dansa karşı tutumu, çevik hareket etme tipi ve bunlar gibi onlarca faktör birlikte değerlendirildiğinde, Türk milletlerinin ritimlerini nasıl etkin bir manipülasyon aracı olarak kullandıklarını da ortaya çıkacaktır.

Savaşlarda öncelikle ritimlerin bir iletişim aracı olarak kullanıldığının bilinmesi önemlidir. Tempo tutularak, intikal düzeni ve moral motivasyon sağlanması için kolay tekrarlı ritimler ile bu amacın gerçekleştirildiği görülmektedir. Özellikle “Manipülasyon” amaçlı kullanılan ritimlerin çok daha karmaşık yapılara sahip ritimlerden oluşması ve belli bir yoğunlukta, orta kulağı etkileyen ses frekansında yaratılması önemlidir.

Torah (Tevrat, M.Ö 4-5. yy.) Yeşu 6.Bab da; Eriha (Jericho) şehrinin İsrail kavmi tarafından ele geçirilişi; Davullar çalar savaşçılar bağırır ve kale duvarları bu sestem yıkılır olarak anlatılmaktadır. Burada anlatılan ritim ile aşka gelip saldırganlaşmanın ötesinde sesin doğrudan bir silah olarak kullanıldığı hakkındadır. Hatta bugün çağdaş bilimin çok ileri ses frekansları ile çalışan ses silahı yapma fikirlerinin bu anlatıdan esinlenerek yapıldığı dile getirilmektedir.

Ritim ile Kitle Manipülasyonu Yöntemleri

Ritimlerin; Propaganda, Zihin Kontrolü, Algı Etkileşimi, Çevresel Sosyal Yönlendirme olarak değerlendirilebilen, genel başlığı ile “Kitle Manipülasyonu” amaçlı kullanımı ve önemli etkileri hakkında; Platon’un M.Ö. 340 yılında yazdığı “Devlet” eserinin 3. Bölümünde bilgiler ve öğütler yer almaktadır. Platon’a göre; “Bir biçimin güzelliği ya da çirkinliği, ritmin yerinde olup olmamasına bağlıdır”. Bu yaklaşımla, ritimlerin pozitif ve negatif etkiler yarattığı ve dikkatli kullanılması gerekliliğini aynı eserde belirtmektedir.

Binöral Ritim Yöntemi

Binöral ritimler bir çeşit özel ses dalgalarıdır (Wiki, 2010). Her iki kulaktan ritim tınıları farklı frekanslarda dinlendiği sürece, insanın beyin dalgalarını değiştirmeyi sağlar (Oster, 1973, s.96). Örneğin, bir kulaktan 100 Hz diğer kulaktan 110 Hz ses dinletildiğinde, iki kulaktan da değişik ve farklı frekanslarda ayrı ayrı iki kulağa da verilen tonların algılanarak, etkisinin kulaklarda değil, beyinde algılanmasından dolayı, Alfa Frekansı genel kabule göre 8 – 13 Hz arası olup “Subliminal Frekans” aralığıdır ve bilinçaltına emirlerin yollanması bu şekilde sağlanmaktadır (Sascentre, 2022). En sık görülen ritimler ile kitle manipülasyonu yönteminin bu olduğu düşünülmektedir.

Oldukça kolaylıkla üretilen farklı içeriklerin sunumu için iki farklı ses çıkışı veren (stereo) dinleme hoparlörünün ya da kulaklığının olması yeterlidir. Öncelikli olarak sağ ve sol kulağın algılayabileceği kadar birbirlerinden ayrı konumlandırılması ve istenilen ritim frekanslarının dinleyiciye sunulması prensibine dayanır. Bu tanıma uyan fevkalade bir aygıt olan Televizyonlar oldukça önemli bir kitle manipülasyonu aracı olarak kabul edilebilir.

Çocukların özellikle çizgi film izlerken neden televizyona daha fazla yaklaşma isteklerinin olduğu böylece anlaşılabilir. Görüntü değil algıladığı frekans aralığına daha fazla maruz kalma isteğidir, yaklaşma sebebi. Siyasilerin ulusa seslenişlerinden, müzik kliplerine, belgesellerden, sinema ve çizgi filmlere kadar ritimler ile kitle manipülasyonunun önemli örnekleri mevcuttur.

Poli - Ritim Yöntemi

Poli "çoklu" veya "birden fazla" anlamına gelir. Bir poliritim esasen tam zamanda ve tempoda gerçekleştirilen en az iki veya daha fazla ritmin bir kombinasyonudur (Manion, 2021).

Poli-ritim yönteminin uygulanmasında, bilinçaltına verilecek ritim düz kaydedilip, 2. Ritim istenilen eserin sunum içeriğine tersten kaydedilir ve tını frekansı düşürülerek içerik hazırlanır. Sunum içeriği ile uyumlu şekilde kayıt edilmesi oldukça teknik bilgi gerektirir ve

referans duyum monitörü kullanılarak, her yerde aynı sonucu vermesi (mastering) üzerine yapılan farklı kombinasyonlar ile başarı oranı artırılabilir.

Örneğin, manipülasyon etkisi oluşturulmak istenen kişiye dinletilen eserin ana akış ritmi çok basit, algılanabilir düzeyde olan 4/4 veya 2/4 lük bir yapıya sahip ritim olmalıdır. İkinci ritim akışı bozmayan ve frekans değerleri, eserin ahenginden farklı değerlerde olan, 3/4 ve 5/4 vuruş zamanlarına sahip, toplamda, 8/4 olarak kurgulanan yapıda bir ritimle oluşturulması durumunda, 80 bpm hızındaki 3'leme vuruşlara sahip bir ritim üzerine, 120 bpm hızındaki 2'leme vuruşları olan bir ritim eklenerek, Vals hissi içinde, bir marş hissi verilebilmektedir. Kombinasyonlarındaki çeşitlilikler ile üretilebilen ve günümüzde yayımlanan özellikle Amerika kökenli yüksek popülerliğe sahip müziklerin bu prensiple oluşturulduğu ve dinleyici üzerindeki gözlemlenebilir etkisi, farklı hızlarda hareket kısıtlılığı, hapsolmuşlük hissi ve askeri bir disiplin ile azami düzeyde korku ve saygı hissi sağlamasıdır. Ülkemiz gençlerini çepeçevre saran “Rap” müziğinin, dinleyicisinde gözlemlenebilen, kurşun geçirmezlik tavırlarının da buradan geldiği düşünülebilir.

Özetle; Saniyede 4.5 kez (2 saniyede 9 kere) yani 4.5'Hz lik ritim frekansı insanın bilinç durumunu değiştirmektedir. Yapılan araştırmalarda kolay ve kalıcı öğrenme'nin, beyin alfa dalgasındayken gerçekleştiği ve ritimlerin beyin dalgalarını 8'Hz. ile 12'Hz. düşürerek beynin alfa dalga yayımı görülmektedir (Kutluay, 2006, s.1).

Bu yöntemlerde kullanılan farklı ritim frekanslarının insan bilinci ve bedeninde etkilerinin oluşabilmesi için gerekli olan ritim frekans aralıkları, bu araştırmada ayrıntılı sunulmaktadır.

Teta Dalgası

Teta dalgası frekansı 4-7'Hz (Hertz) arasındaki beynin durumlarına ilişkin beyin dalgasıdır. Genel olarak dalıp gitme, huzursuzluk, kaygı ve farkındalık ile ilişkilendirilmektedir (Schomer ve Silva, 2011). Yetişkinlerin derin uyku halinde, uyuşturucu ve alkol bağımlılığı tedavisinde, bilinçaltına yönelik tam etkin frekans modudur. Hatıraların rüyaların yad edilmesi, ilham gelme pozisyonu, nitelikli öğrenme için ideal moddur. Kendi

kendini ikna, konsantrasyon için en uygun durum ya da Budistlerde ‘Nirvana ya ulaşma hali’ olarak tanımlanabilmektedir.

Alfa Dalgası

Alfa dalgası frekansı 8-12’Hz arasında, beynin rahatlama evrelerindeki beyin dalgasıdır. Genel olarak iç huzur ve dinlenme ile ilişkilendirilmektedir (Schomer ve Silva, 2011). Rahatlama, hayal ve yaratıcılık ideal modudur. Çocukların beyninin çalışma frekansı ve sakin mutedil kişilerin beyinleri de bu frekans aralığındadır. Hırçın sinirli saldırgan eğilimli kişilerin beyni bu frekans aralığına uzak frekanslarda kalmaktadır. Korku, endişe, panik vb. duyular Alfa frekans aktivitesini düşürmekte ve Alfa frekansında çalışan beyin dikkatli, yüksek konsantrasyonda, açık görüşlü idrak durumunda kalması gerekmektedir. Bu sebeple oldukça izole bir şekilde doğrudan maruz kalınması gereklidir.

Beta Dalgası

Beta dalgası frekansı 13-22’Hz arasında, beynin odaklanma evrelerindeki dalgasıdır. Genel olarak problem tutumları ile ilişkilendirilmektedir (Schomer ve Silva, 2011). Duyusal motor ritim, beta dalgasının bir dalga boyu olarak var olan, Duyu motor ritmi; 12-15’Hz arasında, beynin kas ve duygu durumu beyin dalgasıdır. Genel olarak refleks, motivasyon, duygu durumu, duyusal motor koordinasyonu ve zihinsel kabiliyet ile ilişkilendirilmektedir (Serman ve Egner, 2006, s.24).

Bu frekanslardan üst frekanslardan bulunmaktadır, bunlar;

Beta Frekans aralığında (13 – 35 Hz) değerlendirilerek, Beta SMR 13 – 15 Hz, Beta orta 15 – 21 Hz, Beta yüksek 21 – 35 Hz ve Gamma 35 – 100 ve üstü Hz dir. Özellikle yüksek Beta frekansı (21-35Hz)’nın kaygıyı veya heyecanı birleştiren oldukça karmaşık bir düşünce oluşturması ve muazzam miktarda nörolojik enerji gerektirdiği için İnsan’ın geliştirilmesi için etkili bir yol değildir.

Modern psikolojide (günümüz tıbbı) bütün insani yaşam ve etkileşim faktörlerinin sadece; Vücut biyokimyası, organ kapasite faaliyetleri, davranış tutumları (psikolojisi),

içgüdüler, duyu organları gibi çeşitli algı yapılarından kaynaklandığı kabul edilir. İyileştirme sürecinde olumlu sonuç alınmayan kişilerde, bu anlayış doğrultusunda yapılan çalışmalara uzak Doğu kültürü ve felsefesinin bir nebze nefes aldırmasına rağmen, kesin çözüm olmaktan ötedir.

Günümüzde modern psikolojinin farklı akıl hastalığı isimleri ile sınıflandırdığı insanlar için müzik, su ve ritimlerin, Anadolu'da 10-17. yy. Şifahanelerinde bir iyileştirme yöntemi olarak kullanıldığı bilinmektedir.

Ritimler ile yapılan müzik terapi uygulamaları daha çok vücudun motor sinir sistemlerini harekete geçirmektedir. Ritimleri oluşturan tını dalgaları, frekans, akustik vb. gibi özelliklerin doğrudan mekanik bir şekilde organlara-hücrelere verilmesi ile elde edilen bir tesir, bugünkü bilim tarafından, kanıta dayalı olarak ispatlanmış ve günümüzde Ritmoterapi uygulamalarında görülebilen örnekleri ile uygulanmaktadır. Çeşitli hastalıkların ritim frekans dalgaları yolu ile tespiti ve ritim frekans dalgalarıyla iyileştirilmesi ile ilgili çok ciddi çalışmalar bulunmaktadır.

Yöntem

Araştırmada; Ritimlerin, kitle manipülasyonu amaçlı kullanım alanları ve etkilerinin, yapılan kaynak literatür taramasına dayalı, nitel bir araştırma yöntemi ile betimsel durum deseni kullanılmaktadır. Literatür taraması sonucundaki verilerin belgesel kaynak tarama ve çözümleme tekniği ile araştırma içeriğinde yer alması mümkün olmuştur. Betimsel araştırmalar mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamaya çalışan, olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimleyen araştırmalardır (Kaptan, 1995, s. 59). Betimsel durum analizi deseninin tercih edilmesinin sebebi, araştırmada kullanılan ve elde edilen tüm verilerin, güncel olarak sunulması gerekliliğidir. Ayrıca; Araştırmanın ritimlerin kitle manipülasyonu amaçlı kullanılmasını inceleyen ilk çalışma olmasından dolayı bu desen tercih edilmiştir.

Özellikle 17 ve 18. yüzyıldan başlayarak elde edilmiş veriler, akademik tez ve diğer çalışmalar, 19 ve 20. yüzyıllarda yapılmış halk içinde derlemeler ile ilgili internet ortamında bulunabilen bütün veriler, dergilerde yayımlanan makaleler, resmi ve özel kütüphane kitap ve arşiv kaynaklarından; Evliya Çelebi, Firdevsi Rumi, Kaygusuz Abdal, vs ile ilk dönem bazı Osmanlı dönemi yazarları incelenmiştir. Ayrıca; Orhun ve Sibiryaya anıtları, Divan i Lügat-it Türk, Kutadgu Bilig, Kitab ı Dede Korkut, Oğuz Kağan Destanı, Oğuznameler, Hanname, Manas ve Altay Özbek destanları, Arap coğrafyacıların ve tarihçilerin kitapları, Rus-Çin ve diğer komşu halkların kronikleri, Türklerin ve komşu halkların masalları, halk hikâyeleri ve anlatıları ayrıntılı incelenmiştir. Herodot, Abul Farac, Urfalı Mateos, İbni Esir, Taberi tarihi, İbn Fadzlan, anonim tarih kitapları, tarihi, Edebi, Coğrafi, Destan vs kitaplar, Kitabı Mukaddes, Şehname, Kutadgu Bilig, Oğuznameler, Şecere kitapları, Arap ve Avrupalı Coğrafyacıların kitapları, Tarihsel dinsel dokümanlar ve Arkeolojik veriler ile Müze ve Devlet arşivlerinin Etnografya kapsamında verileri detaylıca incelenmiş ve ritimlerin kitle manipülasyonu amaçlı kullanılmasına ilişkin yapılan araştırma, ulaşılabilen bu kaynaklar ile sınırlandırılarak tamamlanmıştır.

Bulgular

Araştırma bulgularına göre, 1000'li yıllarda ritimlerin bir silah olarak değerlendirilmesi mümkündür. Ritimlerin silah özelliğini kazanmalarında enstrüman yapıları ve ritimlerin versiyonlarının günümüz ile ilgisinin olmadığı bilinmelidir. Andırır niteliğe sahip olması muhtemeldir fakat; tam etkisini gösterebilmesi günümüz mevcut imkanlarında mümkün değildir. Ritimlerin tam olarak manipülasyon amaçlı kullanılmasının ancak version yapılarında değişim yapılması ile mümkün olacağı bilinmelidir. Ritimlerin motive etkisi ile manipülasyon etkisi birbirine karıştırılmamalıdır.

Ok, Yay, Çelik, Üzengi ve Enstrümanlar gibi birçok metal ve ağaç objeyi işlemeyi Dünyaya öğreten kadim Türk kültürünün aynı zamanda, Avrupa halklarında yıllarca sürecek olan aristokratik sosyal katmanlaşmaya da öncülük ederek; Dük, Düşes, Baron, Barones, Kont, Kontes, Lord, Sir ve benzeri isimlerinde kendiliğinden değil, Hunlar tarafından Avrupa'ya

armağan edilmiş olduğunun bilinmesi, Türklerin İnsani değerler ve sosyal gelişime ne denli önem verdiğinin kavranabilmesi açısından oldukça önemlidir. Doğu ile Batının kültür, sosyal yaşam, insanlık ve teknoloji farkı ancak 1650 – 1700’lerde eşitlenebilmiştir. Başlangıçta 1000 yıl seviyesinde olan farkın zamanla nasıl sıfırlandığı düşündürücüdür.

Unutulmamalıdır ki, Robin Hood, William Tell gibi 80 metreden hedefi vurup kahramanlık destanına mazhar olan Avrupa daki emsallerine göre, 900 metreden hedefi vurmadan, okçu (sipahi) olmaya hak kazanamayan bir askeri yapıda bulunmaktadır. Bu mesafelerin ispatı İstanbul şehrindeki Nişantaşları olarak halen görülebilmekte ve Okmeydanı’ndan atılan bir Ok’un Nişantaşı’ndaki bir hedefi vurmasının mesafe olarak ne anlama geldiği, günümüz Avrupa hayranı akademisyen ve tarihçiler tarafından “google earth” üzerinden mutlaka görülmelidir.

Türk ordu sistemi; Güçlü ve kararlı bir liderlik, altında, savaşçıların profesyonelliği, yüksek insani değerler üzerine kurulu inanç sistemi, savaşta kullanılan silahların teknolojisi, ordunun lojistik altyapısı, ordunun idari yapısı ve yönetilişi (ordunun taksimatı, haberleşmesi, savaş öncesi ve sonrası prosedürler ve diğer bütün konular), uyguladığı strateji ve taktiklerden oluşmaktadır. Avrupa’nın iddia ettiği gibi çok vahşi çapulcular ile onların başındaki vahşi mi vahşi, doymak bilmez liderlerinin topladığı bir yağmacılar alayı tarafından oluşmamaktadır. Avrupa 1700’lerde temellendirdiği tarih yalanını 1800’lü yıllarda tam manası ile kendi emperyalist fikir kalıpları içine döküp Dünyaya böyle anlatmıştır.

Türk tarihinin bu en şanlı dönemlerinin kanıtlarını bugün müzelerde, mimari eserlerimizde, mezar taşlarımızda, çeşmelerimizde, köprülerimizde, edebi eserlerimizde, geçmişten kalan yazılı eserlerimizde ve halk içinde yaşayan sözlü edebiyatımızda, dilimizde, geleneklerimizde, tavırlarımızda, karakterlerimizde bulmaktayız. Tarih her yerden, her delikten fıskırmakta fakat onu görebilmek için kafalardaki önyargılar ile Avrupa’nın gözlere indirdiği perdenin kalkması gerekmektedir.

Avrupa’nın var olmayan tarihlerini önce Roma’ya ondan da Yunanistan’a bağlayıp, Homer dönemlerine kadar uzatma çalışmaları halen devam etmektedir. Arkeolojinin, Sümer, Akkad, Hitit, Kasit, Urartu vb. diğer milletlerin çivi yazılı tabletlerini 1850 yıllarına kadar

bulmaması ve/veya okuyamamış olması, M.Ö. 500 yılları ve öncesi devri inceleyen bilim camiasına itimat etmede çok dikkatli olunması gerekliliğini beraberinde getirmektedir.

Ritimlerin kitle manipülasyonu amaçlı kullanılması için gerekli olan etkenlerin, geçmişteki tarihi örneklerden yola çıkarak, enstrümanların diziliş pozisyonları, yankı / eko hesaplamaları, tını frekans değerleri ve bu değerlerin insan bedeni üzerindeki etkileri üzerine çok ciddi araştırmalarının yapılması gereklidir. Ritim titreşimlerinin, İnsan üzerindeki etkileri ile ilgili, ortam sıcaklığı önemli bir etkidir. Ayrıca, fizyolojik fonksiyonların aktif uyarılabilmesi içinde sıcaklık önemli bir parametredir. Özetle, ritim titreşimlerinin kasları uyarma hızları, ortam sıcaklığında değişim göstermekte ve sıcaklığın artışı ile doğru orantıda, etki düzeyi artmaktadır. Bu özelliği ile şifahanelerde uygulanan Müzik Terapi yöntemlerinin neden tesislerin sıcaklığı ile birlikte ele alındığı ve su sesi ile birlikte yöntemlerin kullanıldığı dikkatle incelenmelidir.

Sonuç ve Tartışma

Tarihi kayıtlardan da görülebileceği üzere ritimler ile kitle manipülasyonunun bilinç durumlarına etkisi, saldırganlaştırma ve canını kaybetmeye heveslendirme özelliği olarak gösterilebilir. Aynı zamanda, bu tınılara yabancı ve kültürel olarak uzak olan kimseler üzerinde korku ve panik etkisini oluşturması kesinlikle akustik biliminin de önemli bir konusu olarak ayrıca araştırılmalı ve değerlendirilmelidir.

20.yy müziği etkilerinin yorumlanmasında karşılaşılan problemlerin çoğu ritimle ilgilidir (E. Arıcan, Kişisel Görüşme, 2018). Yakın tarih sayılabilen, 1913'te Rockefeller ve J.P Morgan'ın desteği ile Rothschild'ın, Amerikan rezerv bankasını kurması ve 1. ve 2. Dünya savaşları sırasında devletlere borçlar vermesi bilinen bir gerçektir (Fikriyat, 2018). 1. ve 2. Dünya Savaşlarında yine ülkelerin aldıkları bu kredilerden bir bölümü ile "savaş çıkaran" frekanslar üzerinde araştırmalar yapması, borçların verilme şartlarından birini oluşturmasından dolayı oldukça düşündürücüdür.

Ritim titreşim frekansları ile kitlelerin kontrol altında tutulması ve psikopatoloji, duygusal çöküş ve kitlesel histeri yaratılmasına yönelik araştırmaların yanında, verimi

artırmaya yönelik tam tersi istikamette hastane ve fabrikalarda çalışmaların yapılması yine bu süreçte gerçekleştirilmiştir.

Duke Üniversitesinde binöral ritimler ile yapılan araştırmada, Delta theta frekansları için 1,5 Hz binöral ritim için 200 ve 250 Hz, 4 Hz binöral ritim için 300 Hz, Beta frekansı için 16 Hz binöral ritim için 200 Hz, 24 Hz için 100 ve 250 Hz frekanslar kullanılarak yapılan dikkat ve duygu durumu artırımlarının sağlanması görülmekte ve aynı çalışmada, Beta frekansı binöral ritim ve Theta ve delta frekansı binöral ritimlerin kullanılarak depresyonun azalmasının mümkün olduğu kanıtlanmaktadır (Lane, vd., 1998, s. 250).

Hastane ortamında yapılan araştırmada, Binöral ritim frekanslarının muhtemel anestezi etkisinin görülmesi ile kontrol grubuna göre daha az anestezi ilacı kullanılarak, ameliyat işlemlerinin yapılmasının mümkün olduğu kanıtlanmaktadır. Aynı araştırmanın görüşler bölümünde, araştırmacılar tarafından, hastaların bu şekilde daha az anesteziye ihtiyaç duymaları, hastanede kalma sürelerinin azalacağı ve iyileşme sürelerinin kısılacağı düşünülmektedir (Kiempt, vd., 1999, s. 798). Bu konuda benzer bir çalışmada; Binöral ritim frekansları ile anestezi gereksiniminin hastalar üzerinde belirgin derecede azaltıldığı ve daha az anestezi fentanil gerektirdiği sonucuna ulaşılmaktadır (Dobu, vd., 2003, s. 773). Monroo Enstitüsünde yapılan araştırmada ise aynı ritim frekanslarının genel anestezi altındaki hastalarda fentanil ihtiyacının %76 gibi belirgin derecede azaltmasını sağladığı görülmektedir (Lewiz, vd., 2004, s. 95).

Hastalara işitsel olarak verilen 10 Hz alfa ritimler ve 16 Hz beta ritimler ile yapılan bir başka araştırmada, gevşeme ve rahatlama sağlamakla birlikte, bağımlılık tedavisinde fayda sağlamasından dolayı bu konu üzerine daha da detaylı testler yapılması gerekliliği belirtilmektedir (Ossebrand, vd., 2000, s. 98). Preoperatik anksiyetenin binöral ritim dinletilmesiyle, beyin aktivitelerinde önceden tahmin edilen değişimlerin gözlemlendiği ve beyin dalgalarının binöral ritim frekans dalgalarıyla eşleştiği ve senkron olduğu görüldüğü araştırmada, binöral ritimler, potansiyel olarak anksiyetenin azaltılması ve anksiyolitik olarak etkili kabul edilmektedir (Padmanabhan, vd., 2005, s. 776). Binöral ritim frekanslarının psikolojik, fizyolojik ve elektroensefalografik etkileri ile ilgili 133-140 Hz aralığında yapılan

araştırmada, EEG görüntüleme kayıtlarında ve frekanslara takip cevabı görülmezken, depresyonda azalma ve kelime hafızasında artış gözlemlenmektedir (Wahbeh, vd., 2007, s. 200).

ğrenme güçlüğü olan 6-16 yaş aralığındaki çocuklarda kognitif fonksiyonların geliştirilmesi üzerine çizgi filmler ile yapılan araştırmada, Gamma (20-70 Hz) ritim frekanslarının öğrenme, kelime işleme, fikir ve hafıza işlemlerinde, tüm çocuklarda belirgin bir gelişim sağlaması, genç çocuklarda ise bu gelişimin daha fazla olduğun ispatlanmaktadır (Olmstead, 2005, s. 51).

A Comperasive Review Of The Psychological Effets Of Brainwave Entrainment adlı çalışmada, beyin dalga sürüklenmesinin etkili bir terapötik yöntem olduğunu doğrulamaktadır. Bilişsel bozukluk, stres, ağrı ve migren, PMS ve davranışsal bozuklukları olan hastaların binöral ritim frekans uygulamalarından gördükleri fayda ve çalışmaların kontrollü olarak daha fazla yapılması gerekliliği aynı makalede belirtilmektedir (Huang ve Cryton, 2008, s. 41).

2. Dünya Savaşı esnasında ülkelerin radyolar kullanarak, havadan birbirlerine saldırılar yapmaları ve savaş sonrasında da $A=440\text{Hz}$ 'e sabitlenmiş olması, aynı süreçte radyoların 'oligark' bir yapıya dönüşmesi oldukça düşündürücüdür.

1960'larda, Uluslararası Standartlar Enstitüsü tarafından, 1 saniye, sezyum-133 atomunun iki "Hyperfine" seviyesi arasındaki geçiş radyasyonunun süresi baz alınarak standartlaştırılmıştır. 1967 yılından beri sezyum-133 atomlarının iki enerji seviyesi arasındaki geçiş frekansı zaman standardına sezyum standardı denir (Tübitak, 2015). Zamanı belirlemede, tarihte ilk kez gök cisimlerinin hareketleri değil de, gök cisimlerini oluşturan atomlar kullanılması oldukça ilginç ve ironik bir yaklaşımdır.

Yapılan tüm araştırmalar, petrokimya ve ilaç devleri tarafından finanse edilerek, İngiliz ve Amerikan standartları tarafından kabul edilen $A=440\text{Hz}$ 'in, İnsanların kalp ve kuyruk sokumu arasındaki enerji merkezleriyle (akralar) uyumsuz olduğunu göstermektedir. Özellikle beynin sol bölümünü uyaran bu frekans aralığı, sağ beynin özelliği olan duygusal ve yaratıcılık özelliklerini de kısıtlamaktadır. Bu durum zamanla duyarsız ve kişisel kapasitesinin

farkındalığından uzak bir toplumun oluşturulması için oldukça önemli bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Günümüzde bu amaca yönelik müzik eserleri sunan yayıncılar, yapımcılar, radyo ve televizyon kanalları dahası Dünyaca tanınan sanatçılar bulunmaktadır. Özel tasarlanan ritim yapıları ve bu yapılar ile bütünleşmiş olan besteler sayesinde gençliği yönlendirilebilir hale getirmeye odaklı ritimler halen kitle manipülasyonu amaçlı yapılan çalışmalar, biyoenerjik olarak beden titreşimlerini ele geçirerek, bilinçaltında hâkimiyet kurarak, vücut kimyasını, psikolojini ve dahası sağlığını bozarak, devam etmektedir.

Göstermelik kurumlar ile önleyici farkındalık çalışmalarının yapılmasının altındaki amacın küresel düzeyde sıcaklığın artırılmasına yönelik olduğu bilinmelidir. Lokal düzeyde kitlesel olarak uygulanan ve/veya bireysel tercihen erişilebilen, insan ruhunu etkileyen ritim frekanslarının, sıcaklığın artırılması ile daha kapsayıcı olarak sunulması mümkün olacaktır.

Küresel düzeyde sıcaklığın artırılmasına karşı görünen, fakat özünde bu amacın tam tersine yönelik hizmetleri olan belirli aileler, şirketler ve Sivil Toplum Kuruluşları; İnsan fiziyojisi için zararlı olan ritim frekanslarının kontrol etkisini artırmayı planlamaktadır.

Herodot tarafından M.Ö. 430 yılında yazılan Tarih isimli eserin, İskitler, Antik Yunan, Pers, Mısır ve Anadolu medeniyetleri haricinde Dünya'nın dikkate değer bir medeniyete sahip olmadığı iddiasına karşın; M.S. 350 yılları ile 1650 yılları arasındaki, 1300 yıl ve onlarca Türk milleti ile yüzlerce Türk kabileleri hakkında, Avrupa veya Batı ruhundaki akademisyen ve tarihçilerimizin iyi niyetli, bağımsız, sadece bilimsel değerleri önemseyen vb. gibi yaftalarının tam tersine, 'ört bas etme', 'gerçeği saklama', 'göz ardı etme', 'sulandırma', 'basite indirgeme', 'özünden koparma', 'şaşırtma', 'kafa karıştırma', 'negatif propaganda' ve 'kötüleme' içeren araştırmalar yaptıkları, 18-19. yüzyıl Avrupa'sında gelişmiş ve zaman içinde kemikleşmiş tez ve teorilere karşı çıkabilecek bir çığır açamadıkları, kopyacı ve birçoğu da kötü maksatlı bu fikir dairelerinin içinden çıkamadıkları görülmektedir.

İnsanların çoğunun, bu gerçekleri çoğu zaman görmek istemedikleri gözlemlenmektedir. Çünkü korkular; 'düşünme', 'farkına varma' ve 'araştırma' ile ortaya çıkmaktadır. İnsanların mevcudu korumak ve mekânı savunmak anlayışı ile yaşadıkları

kuramsal Dünyalarının sonlanması en korkulan gerçekleridir. Sürü psikolojisi ya da marka tercihi yönelimlerinin özünde 'karar verme' korkusu vardır. Bu nedendir ki yerinden memnun olan bir birey, ortak görüşler ne ise onu kabul ederek, bu duruma karşı olan tüm görüşlere de tepki göstermektedir.

Kaynakça

- Dobu, B.S., Lewis, D.J., Gaal, D., McGinn, M., Alison, A., Andrews, C., ve Kain, Z.N. (2003). Hemispheric Synchronized Sounds and Inoperative Anesthetic Requirements. *Anesth Analg*, 97, 772-775.
- E. Arıcan (Kişisel görüşme, 16 Şubat 2018).
- Ekitap. (2022, 20 Kasım). El kanun fit-tıb. Yazma Eserler Kurumu. http://ekitap.yek.gov.tr/urun/el-kanun-fi-t-tib-tercumesi_632.aspx.
- Fikriyat. (2018, 19 Temmuz). Tarihin en nefret edilen aileleri: Rockefeller ve Rothschild. Fikriyat. <https://www.fikriyat.com/dunya/2018/07/19/tarihin-en-nefret-edilen-aileleri-rockefeller-ve-rothschild>.
- Güner, S.S. (2007). Osmanlı Musikisi ve Mehter. Karadeniz Araştırmaları, Sayı:15, s.102.
- Huang, T.I., & Charyton, C. (2008). A Comperasive review of the psychological effects of brainwave entrainment. *Alternetive Therapies*, 14(5), 38-49.
- İslam Ansiklopedisi. (2022, Kasım 19). El musika-i kebir, <https://islamansiklopedisi.org.tr/el-musikal-kebir>.
- İslam Ansiklopedisi. (2022, Kasım 19). Şehnağme, <https://islamansiklopedisi.org.tr/sahname>
- Kaptan, A. (1995). Sosyal Bilimler Araştırma ve İstatistik Teknikleri. 1. Baskı, s.59
- Kiempt, P., Ruta, D., Ogston, S., Landeck, A., ve Martay, K. (1999). Hemispheric-synchronisation during anaesthesia, a double-blind randomised trial using audiotapes for intra-operative nociception control, *Anesthesia*, 796-773.
- Kutluay, E. (2006, Mayıs 16). Çocuğunuza müzik dinlettirin. https://www.santralmuzik.com/003_cozmuz.htm.
- Lane, J.D., Kasian, S.J., Owens, E.J., ve Marsh, G.R. (1998). Binaural Auditar Beats Affect Vigilance Performance and Mood, *Physiology and Behavior*. 249-252.
- Manion, B. (2021, Mayıs 11). Poliritim. <https://emastered.com/tr/blog/polyrhythm>.
- Olmstead, R. (2005). Use of Auditar and Visual Stimulation to Improve Cognitive Abilities in Learning-Disabled Children. *Journal f Neurotherapy*. 9(2), 49-61.
- Ossebaard, H.C. (2000). Stress reduction by Technology? An Experimental Study into the Effects of Brainmachines on Burnout and State Anxiety. *Applied Pshyco physiology and Biofeedback*. 25(2), 93-101.

- Oster, G. (1973). Auditory beats in the brain, *SciAm.* (229), 94–102.
- Padmanabhan, R., Hildreth, A.J., ve Lasws, D. (2005). A prospective, randomised, controlled study examining binaural beat audio and pre-operative anxiety in patients undergoing general anaesthesia for day case surgery. *Anaesthesia.* 60, 874-877.
- Sascentre. (2022, Kasım 16), <https://sas-life.com/bulletin/35-beyin-dalgaları>.
- Schomer, D.L., ve Silva, F.H.L. (2011). Niedermeyer’s Electroencephalography: basic principles, clinical applications, and related fields. Oxford: University Press.
- Sterman M.B., ve Egnér T. (2006). Foundation and practice of neurofeedback for the treatment of epilepsy, *Appl Psychophysiol Biofeedback.* 31(1), 21–35.
- Türk Dil Kurumu, (2022 Ekim 14), <https://sozluk.gov.tr>.
- Tebriz-i, Ş., (2011), Aşk-ı gizem. Panama Yayınları. <https://www.dr.com.tr/Kitap/Ask-I-Gizem/Din-Mitoloji/Tasavvuf/urunno=0000000382736>.
- Torah 6. (2022, Kasım 19). Tevrat yeşu, 6.bab, Kitabı Mukaddes Yayınları. <https://kutsalkitap.info.tr/?q=ysu%206>.
- Tübitak. (2015, Kasım 27). Atom Saatleri Nasıl Çalışır. <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/atom-saatleri-nasil-calisir>.
- Wahbeh, H., Calabrese, C., Zwickey, H., ve Zajdel, D. (2007). Binaural Beat Technology in Humans: A Pilot Study to Assess Neurophysiologic, Physiologic and Electroencephalographic Effects. *The Journal Of Alternative and Complementeary Medicine.* 13(2), 199-206.
- Wiki. (2010, 26 Ağustos). Binöral Ritimler. Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/Binarual_ritimler.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı

Araştırma tek yazarlı olarak tamamlanmıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Makalede destek alınan herhangi kurum, kuruluş ya da kişi bulunmamaktadır.

Çatışma Beyanı

Araştırma tek yazarlı olarak tamamlanmıştır. Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Bildirim

Bu makale, derleme türünde olduğu için etik kurul kararı gerektirmemektedir.